Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 49.

Kwartalnie kosztuje złr. 4 Konw. Mon. miesięcznie złotych sześć.

SRODA 1 Marca 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzien	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła po Reau.	Psychometr	Wiatr		Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
	6	26 8. 16	7, 8	3 26	Pł. Zachodni	mocny	Pochmurno	W nocy Deszcz
28	2	8, 75	+ 8, 8	3 54	Zachodni	,,	Pogoda z Chmurami	
	10	10 19	+ 6. 0	3 05	Pł. Zachodni	średni	Pogoda	

Wiadomości krajowe.

— *Preszburg* 23 *Lutego.* —

Wczorajsza sztafeta z Wiednia donosi, że arcyxiążę Palatyn jutro lub pojutrze wróci; pogłoska przeto, jakoby miał inną godność objąć w rządzie, okazuje się bezzasadną Jakkolwiek na zgromadzeniach niektórych komitatów oświadczono się za zupełną emancypacyą żydów, nie można jednak wątpić, że rzecz o emancypacyi żydów dozna wielkich trudności na tegorocznym sejmie, a może spełznie na niczém.

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa* 26 *Lutego.* —

Najjaśniejszy Pan, zważywszy, że w skutek pomnażających się stosunków handlowych i przemysłowych pomiędzy mieszkańcami Cesarstwa Rossyjskiego i Krolestwa Polskiego, daje się czuć codziennie bardziej potrzeba ujednostajnienia systematu miar i wag w nich używanych, rozkazać raczył: poczynając od dnia 19 kwietnia (1 maja) 1848 r., we wszystkich czynnościach, tak rządowych, jako i prywatnych, używane być mają w Królestwie Polskiém, miary i wagi w Cesarstwie istniejące.

— *Petersburg* 11 *Lutego.*—

W *Journol de St. Petersbourg* ogłoszono, że Rossyjski Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny w Szwajcaryi Radzca Tajny Baron Krüdener, otrzymał od Cesarskiego Gabinetu rozkaz przesłania Sejmowi Związku Szwajcarskiego następnéj deklaracyi:

Dwory Austryacki, Francuzki i Pruski podały do wiadomości Gabinetu Cesarsko-Rosyjskiego deklaracyę wydaną przez nie w dniu 18 stycznia b. r. Gabinet ten przeto uznaje ze swéj strony potrzebném oświadczyć:

„Że Rosya w zupełności przystaje na zasady prawa narodów, rozwinięte w tym akcie, na żądania w nim wyrażone z mocy tychże zasad, i na następstwa z nich wypływające.

„Że zdaniem Gabinetu Cesarskiego, równie jak i trzech pomienionych Dworów, wypadki zaszłe w Szwajcaryi, i to co się tam obecnie dzieje, wyraźnie naruszyły prawo niezawisłości Kantonów, nadwerężając tym sposobem główną zasadę Związku Szwajcarskiego, takiego jaki był utworzony w interesie ogólnym Europy; zasady z utrzymaniem któréj związane jest zaręczenie neutralności Szwajcaryi.

„Że skutkiem tego Rosya, ze swéj strony, uważa się być tymczasowo uwolnioną od obowiązku wspierania praw téj neutralności w razie przedsięwzięcia środków, jakie, którekolwiek z Mocarstw ościennych osądzi za potrzebne dla własnego bezpieczeństwa.

„Rękojmia ze strony Rosyi pozostanie w zawieszeniu dopóty, dopóki Związek nie przestanie znajdować się za obrębem warunków, które stanowią podstawę jego uznanego istnienia; nadto dopóty, dopóki Szwajcarya, służąc za miejsce przytułku dla rewolucyonistów wszelkich krajów, będzie udzielała im pomocy i opieki dla bezkarnych knowań przeciw spokojności i bezpieczeństwu państw sąsiednich.

W tejże gazecie ogłoszono notę Ministra Francuzkiego, do któréj odnosi się deklaracya Gabinetu Cesarskiego, z nadmienieniem, że noty, podane przez posłów: Austryackiego i Pruskiego, zgodne są z pierwszą notą. Oto jest treść z noty Ministra Francuzkiego:

„Podpisany, poseł Króla Jmci Francuzów przy Związku Szwajcarskim, odebrał od swojego Rządu rozkaz złożenia P. Prezesowi Sejmu Związkowego, noty następującéj:

„Kiedy Rząd Królewski porozumiewał się z Rządami Austryi, W. Brytanii, Pruss i Rossyi, we względzie ofiarowania Szwajcaryi pośrednictwa przyjacielskiego, miał na celu nietylko dopomódz do stłumienia w Szwajcaryi wojny domowéj, ale razem ożywić i chronić od naruszenia zasadę, na któréj spoczywa Związek Szwajcarski, to jest niezawisłość czyli udzielność dwudziestu dwóch Kantonów, które zawarły pomiędzy sobą traktat sojuszu znany pod nazwaniem Aktu Związkowego. Mocarstwa jasno w tym względzie wyraziły myśl swoję, kiedy żądały, iżby uroczyście przez Sejm było uznano i oświadczono, że żadna zmiana nie będzie mogła być w Akcie Związkowym uczyniona, bez jednomyślnego zgodzenia się dwudziestu dwóch Kantonów. Czu-

wając tym sposobem, w interesie Związku Szwajcarskiego nad utrzymaniem udzielności Kantonów, Mocarstwa działały na mocy własnego ich prawa i w doskonałéj zgodności z aktami, które urządziły położenie Szwajcaryi w Europie. Związek Szwajcarski ukonstytuował się w roku 1814 i 1815 nieinaczéj, jak za spółdziałaniem Mocarstw. I kiedy mocarstwa, pragnąc pogodzić i ściśle zjednoczyć interes Szwajcaryi z interesem ogólnym Europy, udzieliły Związkowi znaczne powiększenia posiadłości i nieprzerwaną neutralność jego territorium, uczyniły to ze względem na istotne zasady Związku i w ufności, że te zasady będą święcie zachowane. — Korzyści udzielone Szwajcaryi i zobowiązania względem niéj przez Mocarstwa przyjęte, są przeto zespolone z istotnemi zasadami organizacyi Związku i do nich przywiązane. I gdy mocarstwa, dopełniając względem Szwajcaryi swych zobowiązań, wymagają z kolei od Szwajcaryi utrzymania zasad, do których się te zobowiązania odnoszą, używają jedynie niezaprzeczonego prawa, powziętego z tych samych traktatów, na których prawa samegoż Związku są ugrutowane. W obec wypadków zaszłych w Szwajcaryi i tego co się tam w téj chwili dzieje, Mocarstwa są w przypadku użycia tego prawa, albowiém nie widzą w tych wypadkach, jak tylko opłakaną wojnę domową, wszczętą w łonie Związku. A ta wojna domowa wyraźnie naruszyła udzielność Kantonową, to jest, zasadniczą podstawę Związku Szwajcarskiego i jego położenia w Europie. Z tych powodów, Rząd Króla Jmci, porozumiawszy się w tym względzie z Rządami Austryi, Prus i Rossyi, oświadcza: 1) Że udzielność Kantonów nie może być uważana jako rzeczywiście istniejąca w Kantonach zajętych przez wojska innych Kantonów; 2) że jedynie wtedy, kiedy pomienione Kantony, powrócone do swéj zupełnéj niepodległości, będą w możności ustanowienia swych Rządów swobodnie, Związek będzie mógł być uważanym jako zostający w stanie porządku i zgodności z traktatami; 3) że przywrócenie na stopę pokoju siły zbrojnéj, we wszystkich Kantonach, jest konieczną rękojmią ich wolności zobopólnéj i ogólnéj; 4) że żadna zmiana w Akcie Związkowym nie może być prawnie dokonana bez jednomyślnéj uchwały wszystkich Kantonów. Rząd Króla Jmci nic więcéj nie pragnie, jak spokojności wewnętrznéj Szwajcaryi, oraz ścisłego, prawdziwego związku wszystkich Kantonów. Wielce poważa on godność i niezawisłość Szwajcaryi, i nigdy nie chciał przeszkadzać porządnemu i prawemu udoskonaleniu jéj instytucyj."

(podpis.) Hrabia *Bois-le-Comte.*

O cholerze.—(W guberniach Zachodnich) W gubernii Kijowskiéj i Mohylewskiéj epidemia utrzymuje się w słabym stopniu. Podług ostatnich doniesień w gubernii Kijowskiéj od d. 30 grudnia do 10 stycznia, zachorowało 81, umarło 52. W gubernii Mohylewskiéj od 8 do 15 stycznia, zachorowało 62 umarło 9. W samym Mohylewie nad Dnieprem od 9 do 15 stycznia nikt nie zachorował ani umarł. W Witebsku od 8 do 12 stycznia zachorowało 11 umarło 6. W powiatach gubernii Witebskiéj cholery nie było. Podług tychże doniesień, epidemia od pierwszych dni grudnia ustała zupełnie w gub. Woroneżkiéj.— Z gubernij Tambowskiéj, Kurskiéj, Mińskiéj i Podolskiéj, wiadomości o postępach cholery nie odebrano. W Kijowskiéj gub. w powiecie Kijowskim i Umańskim od 10 do 20 stycznia zachorowało 40 umarło 18. W Mohylewie nad Dnieprem od 13 do 23 stycznia nie było nowych chorych, a pozostający, przychodzą do zdrowia. Można uważać cholerę za ustałą. Od początku umarło w Mochylewie 340 z 1495 chorych. W powiatach od 13 do 22 zachorowało 48 umarło 9. W Witebsku od 12 do 19 stycznia, zachorowało 8 a nikt nie umarł. W Bieszenkowiczach cholera ustała od 7 stycznia. Nadto odebrano doniesienie, że cholera ustała w gubernii Tambowskiéj od 1go, Mińskiéj od 10, Kałuzkiéj od 15 stycznia.

— *Paryż* 21 *Lutego.* —

Król wczoraj przyjmował w Tuilleryjskim pałacu posła papiezkiego, Stanów Zjednoczonych, duńskiego, saskiego, niderlandzkiego, tudzież ministra wojny i inne znakomite osoby.

Deputowani oppozycyi, mający jutro znajdować się na bankiecie, ogłosili odezwę.

Journal des Débats tak się wyraża w téj okoliczności: „Na cóż się przyda tak zuchwała i nierozważna demonstracya, jaką widocznie jest zamierzony bankiet? Jeżeli chodzi o prawność, to silnie wyrażona protestacya, podpisana przez deputowanych lewéj strony, byłaby dostateczną. Dzienniki ogłosiłyby takową całemu krajowi, a deputowani wnieśliby ją przed zgromadzenie wyborców, którzy przecież w téj sprawie jak i w innych podobnych główny stanowią trybunał."

Według ogłoszonego dziś programmatu, orszak bankietowy odbyć się ma w porządku następującym: Orszak rozpoczną oficerowie sztabu głównego gwardyi narodowéj, za tymi tuż następować będą osoby podpisowe i zaproszeni goście, następnie szeregi oficerów gwardyi narodowéj, za którymi gwardya kolumnami i według numeru każdego legionu, postępować będzie, pomiędzy zaś trzecią i czwartą kolumną gwardyi, młodzież akademicka pod przewodnictwem swoich komissarzy. Lud i obywatele mają się zachować jak najspokojniéj, bez chorągwi lub innych znaków, a gwardya w mundurach ma wystąpić bez broni. Orszak rozpocznie swój pochód o godzinie 11½.

W ostatnich dniach wielu ajentów policyjnych wysłano z Paryża do Włoch.

Donoszą z Malty pod d. 10 b. m., że flota admirała Parker, która była już powróciła do tamecznego portu, otrzymała nowy rozkaz wyjścia pod żagle, atoli dokąd się uda, jest tajemnicą. Konsul francuzki wyprawił natychmiast parostatek *Leonidas* do Tulonu, zawiadamiając o tém rząd francuzki.

Xiężna Vittoria, małżonka Espartery, udała się 15 b. z Bordeaux do Logrono, gdzie się znajduje jéj małżonek.

Na dzisiejszém posiedzeniu izby deputowanych, wniesiono projekt tyczący się przywilejów banku w Bordeaux. Atoli tak wielkie było rozdrażnienie umysłów, że prawie nic nie uczyniono, deputowani

wchodzili i wychodzili formując gruppy i żywo się między sobą naradzając o bankiecie. Gdy się to dzieje, rozchodzi się pogłoska, że ministeryum postanowiło ostatecznie na wszelki sposób nie dozwolić bankietu, i że z tego powodu przedsięwzięte środki mają być następujące:

Prefekt policyi po wszystkich rogach ulic ogłosić każe, ażeby lud nie zgromadzał się pod karą prawem przepisaną. W razie zaś nieuległości, siła zbrojna użytą będzie dla utrzymania powagi prawa. Jenerał Jaqueminot dowódzca naczelny całéj gwardyi narodowéj departamentu Sekwany, rozkazem dziennym zakaże gwardyi przywdziania w téj okoliczności munduru. Wojsko jutro z rana o godzinie 6, zająć ma wszystkie główne punkta miasta Paryża. Marszałek Bugeaud jako wódz naczelny, ma kierować ruchem całego wojska, a pod jego dowództwem jenerałowie dywizyi. Xiążę Montpensier, jak słychać, usunął się, a na jego miejsce dowództwo artyleryi oddane jego adjutantowi jenerałowi Thierry. Gdy ta wiadomość rozeszła się w izbie deputowanych, wielkie na oppozycyi uczyniła wrażenie. Oczekiwano przybycia p. Odillon Barrot, co jednakże nie nastąpiło. Rozpoczęto więc daléj rozprawy co do banku w Bordeaux, lecz takowe przy odejściu poczty nic nie miały stanowczego.

W izbie parów naradzano się daléj nad pracującemi dziećmi w rękodzielniach. Renty zaczynają spadać, z powodu niepewności co do bankietu.

Nadeszła tu dziś w południe telegraficzna wiadomość z Paryża donosi, że podczas przygotowań do bankietu, przyszło do zaburzeń, które jednak rząd z łatwością pokonał.

— *Londyn* 19 *Lutego.* —

Z powodu projektowanego przez rząd podwyższenia podatków rozpaczliwego położenia finansów, dochodzą nas wszechstronne skargi. Tak na giełdzie jako i w Parlamencie panuje powszechne nieukontentowanie, a nikt nie jest w stanie obmyśléć skutecznych środków zaradczych. W taki to sposób zasmucający Lord Russel otworzył nam oczy. W skutek okazania się 3,000,000 fu. st. deficit,— dzienniki angielskie uskarżając się że lud tylko od ciężarów pieniężnych jest wolnym a przeto na położenie kraju może być obojętnym tak się wyrażają: „minister uważa nas jak rzeźnik trzodę, która sztuka więcéj waży odséła ją do szlachtuza tak i między nami kto posiada więcéj nad 150 f. s. dochodu musi paśdź ofiarą. Przemysł, handel, gospodarstwo, oszczędność, talent, wszystko ulega konfiskacie. Otóż to żelazne berło finansowe, pod które dostaliśmy się w wieku dziewietnastym.—Donoszą z Hong-Kong że w blizkości kantonu Chińczycy zamordowali czterech urzędników angielskich.

— *Rzym* 14 *Lutego.* —

W ministerium zaszły zmiany następujące: miejsce kardynała Riaris objął hrabia Pasolini deputowany z Rawenny w radzie stanu obecnie jako minister handlu rękodzieł, sztuk i rolnictwa. Na miejsce kardynała Rusconi mianowany ministrem prac publicznych adwokat Sturbinetti, były konserwator Senatu i ludu. W miejsce kardynała Savelli ministrem policyi mianowany xiążę di Teano Caetani który może być że na powyższy stopień tym sobie zasłużył, że w czasie zgromadzeń ludu przeciągając ulice na czele karabinierów aresztował przeszło stu płatnych krzykaczów, którzy we wtorek jak szaleńcy wołali „precz z xiężami“ i. t. p.

— *Neapol* 15 *Lutego.* —

Rozchodzi się pogłoska, że król wczoraj otrzymał z Sycylii wiadomość urzędową, według któréj Palermo przyjmuje nadaną konstytucyą zastrzegając sobie istnienie oddzielnego parlamentu i rządu.

— *Florencya* 17 *Lutego.* —

Dzisiejszy numer *di gazetta di Firenze* zawiéra statut fundamentalny, który krajowi nadał xiążę Toskański na d. 15 Lutego b. Statut powyższy składa się z dziewięciu rozdziałów, i ośmdziesięciu trzech artykułów.

— *Stany Zjednoczone.* —

Parostatkiem *Cambria*, który opuścił New-York 29 stycznia otrzymaliśmy niekorzystne dla Stanów Zjednoczonych wiadomości. Gdy stronnictwa w kongresie i na meetingach przygotowywały się przez walki nader ważne, w kwestyi wojny mexykańskiéj i prezydentury, do walki ważniejszéj, która wkrótce nastąpi, rozeszły się nagłe wieści siejące ogólne zamieszanie. Dowiedziano się, że jenerał Scott, który z takim talentem prowadził do zwycięztw armię amerykańską, którego imie stało się tak popularném, został zawieszonym w obowiązkach, oddanym pod sąd wojenny i że jenerał Worth, aresztowany przez niego, został uwolnionym. Zarazem dowiedziano się, że jenerał Scott, jakkolwiek zawieszony w obowiązkach i pan Trist, jakkolwiek odwołany, zawarli z Mexykiem traktat, który nie przyszedł jeszcze do Washington w dniu 29 stycznia, ale którego spodziewano się przyszłym gońcem z Vera-Cruz. Podstawy jego są znane: Mexyk ustępuje: 1) Rio-Grande od zatoki mexykańskiéj aż do granic południowych Nowego Mexyku, prawie do 32 stopnia szérokości. 2) Nowy Mexyk i Kalifornię. 3) Prawo przejazdu przesmykiem Tchuantepek. Stany Zjednoczone oddają Mexykowi inne prowincye odebrane mu przez wojnę; oprócz tego jako wynadgrodzenie zapewniają mu powną summę pieniężną, któréj dotąd nie podają te wieści.

Pan Polk oświadczył, że nie podpisze nigdy traktatu zawartego przez dwóch ludzi nie mających do tego władzy; zresztą w dzisiejszym stanie rzeczy warunków tych przyjąć nie podobna.

Dzienniki amerykańskie i angielskie nie mówią z kim traktowali panowie Trist i Scott, a jednak rzecz to nie małéj wagi, tém bardziéj, że z jednego końca Mexyku do drugiego nie podobna nic spotkać coby nosiło pozór rządu. Gdzież jest prezydent? Jak się nazywa? Nikt tego nie wie. Co do kongresu, od sześciu miesięcy próżno pracują nad zgromadzeniem go w Queretaro. Pół tuzina tak zwanych reprezentantów zamieszkało tam po wzięciu Mexykn; przez miesiąc wydawali rozpaczne odezwy do swych kolegów, nareszcie rozjechali się do domów. Może przyszły pakebot powié nam, z kim traktowali panowie Trist i Scott. Bacząc na anarchią panującą w Mexyku, nie widzimy dla Stanów Zjednoczonych innego środka, jak system, którego się dotąd trzymają. Napróżno ganią p. Polk i jego rząd, napróżno powstają na duch zaborów;

widoczną jest rzeczą, że p. Polk nie może traktować jak tylko z rządem na pewnych zasadach opartym, uorganizowanym i przedstawiającym rękojmie stosowne. Armia Unii jest panią całego kraju, który walecznie zdobyła; nie wyjdzie ztamtąd jak dobrze wynadgrodzona. Cała trudność w utrzymaniu jéj tamże bez powiększenia ciężarów skarbu już i tam wielkich. Nad tém to pracował, i zapewne z pomyślnym skutkiem, jenerał Scott, gdy przyszedł rozkaz rządu oddający go pod sąd wojenny w Perote. Wiadomość ta wywołała w New-Yorku równy gniew jak zdziwienie. Dzienniki powstają na niewdzięczność i żądają ogłoszenia dokumentów i raportów urzędowych, które mogły rząd skłonić do podobnego kroku. Przyjaciele pana Polk odpowiadają i na pozór z słusznością, że musiano mieć wielkie powody i dowody nader oczywiste, by tak dotknąć na szczycie sławy jenerała będącego najpotężniejszém narzędziem polityki rządowéj. Czekajcie, mówią, wyroku sądu wojennego. Ale opozycya widzi w tém pretexkt wyborny i głośno czyni przygotowania do bankietu, który dać ma dysgracyonowanemu jenerałowi w Aston House, za jego powrotem do New-Yorku.

Pojmujemy, że wszystkie te fakta nie zmniejszyły żywności rozpraw w obu izbach, szczególniéj w senacie, gdzie się zajmują projektem do prawa przedstawionym przez rząd, a domagającym się dziesięciu nowych pułków do armii już zajmującéj Mexyk. O Mexyk także chodzi w izbie reprezentantów, gdzie opozycya domaga się komunikacyi dokumentów, zamienionych pomiędzy gabinetami Washingtonu i Mexyku, od chwili negocyacyi pana Slidell.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 28 *do dnia* 29 *Lutego.*

Ostrowski Leon, Gołuchowski Stanisław ob., z Galicyi;—Padechowicz Franciszek, z Polski.

Wyjechali z Krakowa.

Gołuchowski Stanisław, Tabaczyński ob., Lanckoroński hr., do Galicyi;— Frelich Jan ob., Wiszniewski Julian, Gurski Tobiasz, do Polski.

Doniesienie Urzędowe.

Ner 67.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wskutek wyniesionéj prośby o przyznanie p. Waleremu Librowskiemu 1/4 części summy złpol. 6,000 na Domu Nro 252 w Gmi. VIII. położonym hipotecznie ubezpieczonéj,—w spadku po ś. p. Salomei z Goryckich Librowskiéj matce na niego przypadającéj. —Trybunał po wysłuchaniu C. K. Prokuratora w zastósowaniu się do Art. 12 ustawy Hipotecznéj z r. 1844 wywa mających prawa do pomienionego spadku aby takowe w terminie 3ch miesięcy przedstawili — w razie bowiem przeciwnym po upływie tego czasu 1/4 część summy nadmienionéj 6,000 złp. p. Waleremu Librowskiemu przyznaną zostanie.

Kraków dnia 20 Stycznia 1848 r.

Sędzia Prezydujący
J. *Czernicki*

(3r.) Z. Sekretarz P. *Burzyński.*

Doniesienia prywatne.

Wochenrapport.

Vom 21. bis incls. 27 Februar 1848, sind auf der Kr. Oberschlesischen Eisenbahn:
799 Personen } befördert worden.
6,004 Centner Fracht }
Die Einnahme Betrug fl. 1,829 Kr. 45.

Rapport tygodniowy.

Od 21 do 27 Lutego 1848. włącznie przewieziono Koleją żelazną Krakowsko Górnoszlązką:
799 osób i
6,004 centnarów frachtu.
Dochód wynosił Złr. 1,829 grajc. 45.

Dem heutigen Zeitungsblatte liegt das Nachtrags-Verzeichniss der **Pflanzen-Cultur-Anstalt** von **Emmerich Klauzal's Comp. in Wien** (Alser Vorstadt Nro 172), bei. Der fünf Bogen fassende Hauptcatalog ihrer **Azaleen, Camellien, Rhododendron, Rosen, Obstbäumen** etc. etc., ist bei der Redaction der Krakauer Zeitung gratis zu haben, woselbst auch Bestellungen angenommen werden.

Do dzisiejszéj gazety dołącza się dodatkowy spis Zakładu i uprawy **Flanc Emerycha Klauzala i Spółki w Wiedniu** (przedmieście Alser pod L. 172).—Główny Katalog **drzew owocowych i flanc** wszelkiego rodzaju, 5 arkuszy obejmujący, jest Redakcyi Gazety Krakowskiéj nadesłany i rozdaje się bezpłatnie.